

Sygn. akt II UK 189/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku Z.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego we [...] z dnia 8 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 września 2016 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny we [...] oddalił apelację wnioskodawcy Z.S. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W. o emeryturę górniczą, uznając, że wykonywana przez wnioskodawcę praca w Kopalni Węgla Brunatnego [...] w B. od dnia 17 lipca 1978 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. na stanowisku tokarza, nie była pracą górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm., dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS lub ustawa emerytalna), stąd brak podstaw do przyznania dochodzonego świadczenia (art. 50a tej ustawy).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i przyjęcie, że „prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych wymagają samodzielnego i bezpośredniego dokonywania napraw, a także odpowiedniego przygotowania zawodowego zdobytego w trakcie nauki lub w toku zatrudnienia i nie odpowiadają charakterowi pracy tokarza, (...)”, oraz, że „prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych nie mogą odnosić się do naprawy elementów ww. maszyn górniczych wykonywanych przy użyciu tokarki, a tylko i wyłącznie do naprawy takiego sprzętu, (...)”.

Wskazał także na naruszenie przepisów postępowania – art. 232, art. 233 § 1, art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 6 k.c. oraz art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), poprzez „brak wszechstronnego rozważenia wszystkich istotnych okoliczności sprawy (...), poprzez bezzasadne przyjęcie, że zeznania świadków oraz wnioskodawcy stoją w oczywistej sprzeczności z danymi pochodzącymi z akt osobowych wnioskodawcy, (...)”. Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztach zastępstwa prawnego według norm przypisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą „wykładni powołanych w skardze przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, albowiem w ocenie skarżącego Sąd Apelacyjny we [...] dokonując wykładni tych przepisów w zakresie określenia prac przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych uczynił to niewłaściwie, zbyt wąsko, wskazując na konieczność dokonywania bezpośredniej naprawy maszyn górniczych, wykluczając możliwość naprawy elementów tych maszyn, co wskazuje na zupełne pominięcie specyfiki pracy w kopalni odkrywkowej węgla brunatnego, w szczególności wykorzystywanych tam olbrzymich agregatów i urządzeń wydobywczych”, ponadto wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona, „albowiem Sąd Apelacyjny we [...] rozpoznając sprawę bezzasadne przyjął, że kwalifikacje tokarza wykonującego prace na mobilnej tokarce na terenie odkrywki nie pozwalają na dokonywanie samodzielnych napraw sprzętów górniczych, w sytuacji gdy wnioskodawca dorabiał metalowe części do maszyn górniczych, a następnie brał udział w pracach brygady dokonującej napraw tych sprzętów”, oraz „Sąd Apelacyjny we [...] bezzasadnie przyjął, że zeznania świadków oraz wnioskodawcy stoją w oczywistej sprzeczności z danymi pochodzącymi z akt osobowych wnioskodawcy, (...)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Tymczasem wskazywana w uzasadnieniu skargi kasacyjnej kwestia oceny charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w istocie sprowadza się do

odmiennej niż uczyniły to Sądy orzekające w sprawie, oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego sprawy, zmierzając do odmiennego rozstrzygnięcia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że zasady nabywania prawa do emerytur górniczych odbiegają od zasad obowiązujących powszechnie, co wynika z charakteru pracy górniczej, angażującej we wzmożonym stopniu siły fizyczne i psychiczne zatrudnionych. Z tego właśnie względu ustalając ogólne zasady nabywania prawa do górniczej emerytury ustawodawca z jednej strony uznał, że dla zaliczenia pracy górniczej do okresu, od którego zależy nabycie prawa do emerytury wystarczające jest, jeżeli praca ta była wykonywana co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (art. 50b ustawy emerytalnej), z drugiej natomiast - uznał za pracę górniczą na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego tylko zatrudnienie łączące się z wykonywaniem czynności o określonym charakterze i na wyszczególnionych w rozporządzeniu stanowiskach pracy, zaś dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą (por. uzasadnienie wyroku z dnia 28 kwietnia 2010 r., I UK 339/09 - LEX nr 607444). W wyroku z dnia 21 lutego 2012 r., I UK 295/11 (OSNP 2013 nr 3-4, poz. 38) Sąd Najwyższy wskazał, że praca „na odkrywce” w kopalniach węgla brunatnego jest odpowiednikiem pracy „w przodkach” pod ziemią, gdy polega na zatrudnieniu przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z pozyskiwaniem węgla brunatnego ze złoża (art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej), z kolei w wyroku z dnia 3 lutego 2012 r., I UK 290/11 (OSNP 2013 nr 1-2, poz. 16) wyraził pogląd, że o praca wykonywana na stanowisku wymienionym w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8) stanowi pracę górniczą uprawniającą do emerytury górniczej tylko wówczas, gdy odpowiada rodzajowi pracy określonemu w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Trzeba też przypomnieć, że jeżeli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej

sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Należy także wskazać za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.